

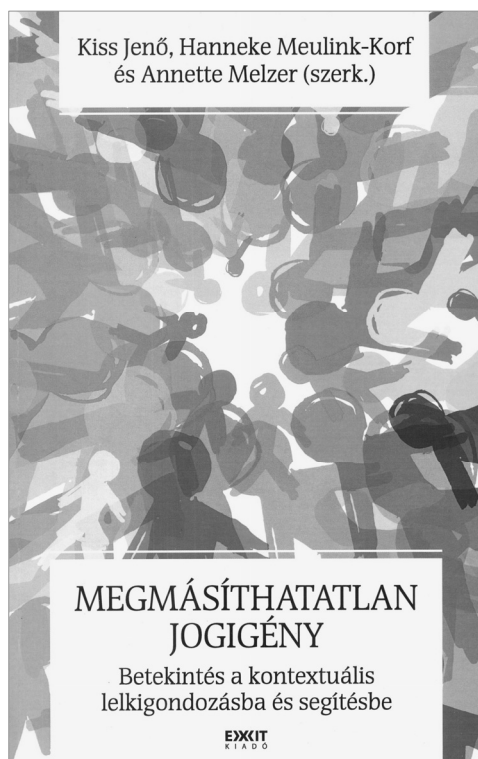
VARIA

Bibliopolium

Kiss Jenő, Hanneke Meulink-Korf
és Annette Melzer (szerk.):

Megmásíthatatlan jogigény.
Betekintés a kontextuális lelkgondozásba és segítségbe.

Fordítók: Balogh Gyöngyvér, Kiss Jenő, Kocsev Miklós, Varga Zoltán. EXIT
Kiadó, Kolozsvár 2013. ISBN 978-973-7803-01-6

„Mama, ölelj meg! Mama, ölelj meg, kérlek!” – esdekel édesanyjának egy kilencéves kislány epekedő tekintettel, a padlón ülve, a Dorota Kedzierszawaska rendezte *Varjak* (Wrony) című film (1994) utolsó jelenetében. Hogy „mama” végül megölelte-e (képes volt-e megölelni) a kislányát, nem derül ki a filmből. Az egész film alapján inkább

az a benyomásunk, hogy a gyakran elhangzó „Mama! Mama!”-esdeklés most utoljára sem talált visszhangra. Annál váratlanabb, hogy *ebben* a kislányban – ha némi tétovázás után is és jogos düh ellenére – visszhangra talál egy kétéves kislány „Mama! Mama!”-esdeklése (akit egy napra „elvitt” a szüleitől), és odamegy hozzá, és megöleli őt.

Ugy tűnik, hogy az ember már nagyon fiatal korában és annak ellenére, hogy alapvető dolgokat (hogy tartozzon valakihez, hogy szeressék) kell nélkülöznie, képes arra, hogy mások sorsát (ha rövid időre is) magára vegye. Erőteljes igényként megszólítja őt a másik ember sorsa, és ő képtelen arra, hogy ezt a megszólítást figyelmen kívül hagyja, vagy megmásítsa. Ezt akarja sugallni e kötet címe, a *Megmásíthatatlan jogigény*.

De miként lehetséges ez? És hogyan lehet a gyermeket, az embert megóvni attól, hogy visszaéljenek ezzel az érzékenységgel? Többek között ezekre a kérdésekre keres és ad választ a kontextuális szemléletmód, amelyet a magyar származású amerikai terapeuta, Böszörményi-Nagy Iván dolgozott ki kollégáival együtt.

A kontextuális szemléletmódot leginkább a gondos felelősség jellemzi

azok iránt, akik lelkileg súlyosan szenvednek az őket ért sérelmek és/vagy mások szenvedései miatt, illetve azok iránt, akik komoly konfliktusokba bonyolódtak. Ez a szemléletmód az elmúlt évtizedekben sok nyugat-európai, mindenekelőtt hollandiai segítő-foglalkozásúnál és lelkipásztornál talált visszhangra. Most erdélyi és magyarországi lelkipásztorok mélyülhettek el benne, hogy segítségével elsajátítsák a gondos felelősség lelkigondozói alapszabályait. Ugyanis 2012-ben – a Hollandiai Protestáns Egyház (PKN, Kerk in Actie) és a Juhász István Alapítvány jóvoltából – kezdetét vette a magyar nyelvű kontextuális szemléletű lelkigondozói képzés.

Már a képzés elején világossá vált, hogy a meglévő magyar nyelvű szakirodalom – Meulink-Korf, Hanneke – Rhijn, van, Aat: *A harmadik – akivel nem számoltak* (Kolozsvár, 2009), Michielsen, May – Mullingen, van, Wim – Hermkens, Leen: *Összetartozásban* (Kolozsvár, 2010), valamint Böszörményi-Nagy Iván – Krasner, Barbara R., *Kapcsolatok kiegyensúlyozásának dialógusa* (Budapest, 2001) – mellett további forrásokra van szükség ahhoz, hogy a komplex kontextuális szemléletet jobban értsük, annak egyes témáiban elmélyülhessünk és a kontextuális lelkigondozás gyakorlatát még inkább elsajátítsuk. A kötet szerkesztői ezt a hármas célt tartották szem előtt a lefordítandó szövegek kiválasztásában, és ezt a gondolatmenetet követi a szövegek sorrendje is.

A kontextuális szemlélet jobb megértését szolgálja a Rhijn, van, Aat – Meulink-Korf, Hanneke: *De Context en de Ander. Nagy herlezen in het spoor van*

Levinas met het oog op pastoraat című könyv (a szerzők doktori értekezése) III. fejezetének 3. és 4. része.

A 3. rész azáltal, hogy előtérbe állítja Böszörményi-Nagy Iván emberértelmezésének egyik központi elemét, ti., hogy a másokkal való kapcsolat heteronómiája eredendőbb az egyén autonómiájánál, vagyis: az emberi létezés intrinzikusan etikai természetű. A 4. rész pedig azáltal, hogy rávilágít: a Böszörményi-Nagy szemléletére nagy hatással volt a zsidó származású Martin Buber filozófiája, azon belül mindegyik a párbeszéd-modell, a viszonyok a priori jellegének és a vétek egzisztenciális voltának gondolata. Vrielink, Henk *Levinas hozzájárulása a kontextuális pasztorációhoz* című cikke Emmanuel Levinas zsidó származású francia filozófus gondolkodásába nyújt betekintést, ugyanis az, amit Levinas a szubjektumról és a szubjektivitásról vall, nagy jelentőséggel bír a Böszörményi-Nagy gondolkodásában is. Vrielink rámutat a Böszörményi-Nagy és Levinas közötti különbözőségekre is: előbbi a nem egyenrangú kapcsolatokat tekinti aszimmetrikusnak, utóbbi viszont minden kapcsolatot annak tekint. Az aszimmetria Levinas értelmezésében azt jelenti, hogy a másik ember arca, és rajta keresztül a Véghetetlen Isten, a jó cselekvésére készítet engem – ez pedig az ember felelősségének óriási kibővítését jelenti.

Az egyes témákban való elmélyülést segíti a Van Rhijn – Meulink-Korf *Kontextuális lelkigondozás* című cikke, valamint a fentebb említett disszertációjuk (*De Context en de Ander*) VI. fejezetének 3. része. A szerzők a terápia és a lelkigondozás kapcsolatát vizsgálják, és

meghatározzák a lelkipozítást – és pedig úgy, mint fáradozást az ember szubjektivitásának védelmezéséért, vagyis, hogy megtartsuk őt Isten Igéje mellett. Bakema, Martine a *Megbocsátás és mentesítés (exoneráció)* című cikkében keresi, hogy miként használhatjuk a megbocsátás fogalmát a kontextuális lelkipozításban, tekintettel arra, hogy Böszörményi-Nagy tartózkodik (elutasító) ennek a fogalomnak a használatától. Ugyanakkor arra is törekszik, hogy meghatározza a megbocsátás és az exoneráció viszonyát. Melzer, Annette, a *Meddig hat egy áldás* című esszé szerű írásában egy régi levélben adott atyai áldásából kiindulva az exoneráció fogalmát és folyamatát hívja segítségül, hogy megértse az előttünk járó nemzedékek traumatikus élettapasztalatait, és ennek során felfedezi a jelen nemzedék új szabadságát. Kiss Jenő az *Amint én is megkönyörültem rajtad* című tanulmányában azt kutatja, hogy az Istentől jövő bocsánatnak milyen kihatása van az emberek közötti megbocsátásra, illetve azt, hogy a jóvátételnek milyen szerepe van a megbocsátás és a bizalom helyreállításának folyamatában. Michielsen, May, *A szülő és a gyermek közötti törés: következmények és prevenció* című tanulmányában a címben megjelölt témát taglalja: leírja a törés következményeit; keresi, hogy miként lehet e következményeket megelőzni; hogy miként gyógyíthatók a törés okozta sebek, valamint, hogy miként

lehet megelőzni a törések bekövetkezését a következő nemzedékekben.

A kontextuális lelkipozítás gyakorlásának elsajátításában segít Bregman, Kees *Összekapcsoló beszéd* című cikke. A lelkipozítás egyik fontos tényezője a helyes nyelvhasználat, ugyanis a nyelvben összekapcsoló erő szólal meg. Allewijn, Marianne tanulmányának címe önmagáért beszél: *Életünk ünnepei. Keresztelés és konfirmáció, esküvő és házassági évforduló: lehetőségek a kontextuális lelkipozításra*. Melle-Baaijens, van, Eveline *Kontextuális hitel a pszichiátria területén* című tanulmánya arra reflektál: miként járulhat hozzá a gondozás társadalmisítása – az integráció és a rehabilitáció – az emberek kontextusainak helyreállításához, az összetartozáshoz.

Az említett cikkeket és tanulmányokat tapasztalt lelkipásztorok és terapeuták írták, akik munkájukat főként a kontextuális szemléletmód alapján (is) végzik. Ám ez a kötet a lelkipásztorok és lelkipozítók mellett fontos lehet családterapeutáknak, szociális munkásoknak, pszichoterapeutáknak és tanítóknak – mindenkinek, aki szíven viseli a mai társadalom lelki egészségét.

Köszönet a szerzőknek, hogy hozzájárultak tanulmányaik, cikkeik magyar nyelvű megjelenítéséhez. Köszönet a fordítóknak és a fordítások gondozóinak a fáradozásukért. És köszönet az Exit és a Juhász István Alapítványnak, amely e kötet megjelenését anyagilag támogatta.

Kiss Jenő